

Две художествени изложби

(Продължение от първа страница)

позиционно отношение носи сжити недостатъци. Само така ще се обясни безучастната поза на третата фигура, седнала върху носа на една съвсем малка за тия фигури лод.

ВЪРА ЛУКОВА

Портретът в синьо

чица. Съ изтъкването на тия съществени недостатъци в композицията, ние имаме доброто намърение да обърнем сериозното внимание на художницата върху тях, тъй като мислим, че само така ще бъдем полезни.

Александра Мечкуевска

Няма да бъде смъло, ако кажем, че не сме имали досега художницата, която, като прави своите първи стъпки в живота, да бъде

И не е случайно дето най-хубавите работи сж цъвнали дървета: — „Ябълки“, „Пролът № 1“ и „Пролът № 2“, както и „Изъ Кричимъ“, кждето цъвналото дърво надъ покрива на кжщитъ е така майсторски вързано съ общото, съ баира, и съ далечните синкави планини, така хубаво съчетано и хармонизирано по тонъ, че, споредъ насъ, този пейзажъ е най-сполучливият и завършенъ образъ на изкуството на Мечкуевска въ нейната изложба.

Друга една малка картинка, която спира погледа, е „Заникъ“. Общъ тонъ на угасващъ день, въ който слънцето слага последната си румена цълувка по фасадата и покрива на малката селска кжщичка. Издържана въ топла гама, тази картина се коренно различава отъ всички други картини въ изложбата.

Въ останалите работи не липсватъ качествата на темперамента, но, общо взето, страдатъ отъ липса на теренъ.

Освенъ пейзажите сж маслени бои, Мечкуевска излага сжщо така и една серия акварти. Въ нъкои отъ тяхъ, като „Надъ Арда“, „Трепетлика“ и „Отъ бръга“, кждето акватинта е слабо контуниранъ, художницата е постигнала голъмо съвършенство, Хубави сж сжщо така: „Малката количка“, „Въ Созополь“, както и „Брези“.

Въ изложбата на Мечкуевска,

ностъ, любознателностъ, скромностъ — това сж неговите качества. Въ кжщи послушенъ синъ и трудолюбивъ ученикъ, на концертния подиумъ отличенъ виолонистъ, между оркестрантите прилеженъ изпълнителъ и въ прогимназията акуратенъ диригентъ. На всъки концертъ или оперна премиера Добринъ Петковъ е пръвъ посетителъ, който поглъща жадно всичко ново.

Презъ седмицата на „гостоприемна София“ младиятъ Добринъ участ-

вува като солистъ въ единъ оркестровъ концертъ подъ диригентството на г. Венедиктъ Бобчевски. Малкиятъ виолонистъ изпълни въ срѣдата на концерта многоизвестната „Испанска симфония“ отъ Лало за соло-цигулка съ оркестъръ. Тоя виолинъ-концертъ обикновено се изпълнява у насъ, като се съкращаватъ двете му части. Добринъ изпълни всичките петъ части безъ никакво съкращение.

Още въ самото начало първите солови фигури прозвучаха съ бравуренъ размахъ и сж достатъчни да ни убедятъ въ изключителната дарба на единадесетгодишния. Това не е детско музициране. Романтически-сентименталниятъ мелосъ на Лало е възпроизведенъ зрѣло. Тоноветъ заливатъ залата и при тая звучностъ, сила и чистота забравяме, че на подиума солистътъ е дете. Техника — възходящи и низходящи пасажки, акорди, терци, октави, скокове — забележително съвършена. Честитъ трудности отначало докрай сж преодоленни съ лекота, безъ замазване и безъ напрежения — особно въ петата частъ. Цѣлото изпълнение бѣ пропито съ топлота, ясни фрази, широки линии, сочностъ на тона, оцветени динамични оттенъци, неразклатима ритмичностъ, безъ превеличаване на темпи и всичко безъ поза, искрено, съ единъ вроденъ музикаленъ инстинктъ.

Оркестрътъ — импровизиранъ съставъ отъ оперни оркестранти и гвардейци — задоволително следва палката на г. Бобчевски и допълва интерпретацията на младия цигуларъ, който следи оркестровия апаратъ спокойно. Такъвъ солистъ всъки би акомпаниралъ съ удоволствие.

Бащата може да бъде гордъ, че като учителъ е научилъ много добре собственото си дете. Не съвсемъ пълната зала ни доказа, че той не е добъръ импресарио. Това не трѣбва да го отчайва. Примърътъ сж Моцартовия баща е достатъченъ. Съ децата — чудо не трѣбва да се парадирва. Възпитателътъ и учителътъ за младитъ сж по-ценни отколкото практичниятъ импресарио.

„Гостоприемната седмица“ завърши. На гарата изпращаме единъ пенсиониранъ провинциаленъ учителъ по музика. Той посетилъ всички концерти презъ седмицата. Чулъ и малкия Добринъ Петковъ. Поблѣлитъ учителъ преди заминаване каза: „Всички концерти, които посетихъ презъ „седмичката“, като че ли бѣха за деца. Детско бѣ и изпълнението имъ. Само концерта на Добринъ направи изключение. Той бѣ по-зрѣлъ отъ концертитъ на „пълнолѣтнитъ“. Правъ ли е провинциалниятъ учителъ?

Д-ръ В. Спасовъ

„ЛИТЕРАТУРЕНЪ ЧАСЪ“ е напълно безпристрастенъ независимъ информационенъ вестникъ за литература, изкуство, наука и обществени въпроси.

Писатели - стенографи

П. К. Яворовъ, Т. Г. Влайковъ и Лимчо Дебеляновъ стенографи. — Неизвестни стихове отъ Димчо Дебеляновъ

Въ историята на литературата могатъ да се посочатъ писатели и учени съ сѣтовна известностъ, които сж били стенографи и сж си служили съ стенография за лична употреба.

Голъмъ интересъ представлява обстоятелството, че трима голъми български писатели, чието име ще пребде въ нашата литература — Пййо Яворовъ, Тодоръ Влайковъ и Димчо Дебеляновъ — сж владѣли стенография и сж я използвали доста целесъобразно, като незамѣнимо помощно срѣдство, при създаването на нъкои или повечето свои литературни творби.

П. К. Яворовъ

На малцина е известно, че Яворовъ е владѣл стенография, и то съ голъма вещина. Като ученикъ въ Пловдивската гимназия, той посещава факултативните часове по стенография на Антонъ Безеншекъ. Било поради своите дарби, било поради вещината на учителя, Яворовъ научава стенография и когато започва въ гимназията своите литературни опити, той си служи съ нея.

По-сетне, когато Яворовъ се проявява въ поезията, той обикновено не си служи съ бележки и е писалъ направо своите творения — стихове, драми, описания и др.

Самъ Яворовъ свидетелствува на едно мѣсто, че е знаелъ и използвалъ стенографията. Въ предговора къмъ „Хайдушки копнения“ той пише, още въ самото начало, вмѣсто предговору:

„Три похода — и предъ менъ стоятъ, пропити отъ миризма на мишинена чанта, три бележника съ орфани черни корици. Стотина стенографически редове, писани нъкога съ весела безгрижностъ или мрачни предчувствия, при масата на нъкой учителъ или върху приклада на пушката, край задименото селско огнище или подъ зеленъ хайдушки шатъръ въ планината.“

Тия три бележника отпосле сж били използвани отъ Яворовъ — преработени нѣколко пѣти — като фактически материалъ за написване най-хубавитъ пѣтеписни бележки и спомени отъ Македония — „Хайдушки копнения“.

Ние нѣмаме други данни дали Яворовъ е използвалъ стенографията въ своята литературна работа. Не е известно и дали е запазенъ стенографския ръкописъ на „Хайдушки копнения“. Единъ такъвъ ръкописъ би билъ необикновено цененъ приносъ къмъ психографията на Яворовъ.

Т. Г. Влайковъ

При единъ разговоръ, който имаме напоследъкъ съ него, маститиятъ писателъ Т. Г. Влайковъ ни заяви следното:

— Когато почнахъ първите си опити въ литературата — стихове, разкази и др. — всъкога си пишехъ черновиките стенографски. Имамъ и сега много незавършени работи, които сж написани стенографски. Първиятъ гимназиаленъ курсъ по стенография завършиха заедно съ мене и инж. Христо Станишевъ, проф. д-ръ К. Кръстевъ и други — имената на всички не мога да си спомня. Инж. Станишевъ и д-ръ Кръстевъ постъпиха като временни стенографи въ Народното събрание.

Повестта „Леля Гена“ написахъ стенографски въ Москва и следъ това я дешифрирахъ и поправихъ. Благодарение на стенографията, написвахъ я за нѣколко дни. Като се завърнахъ въ България, продължихъ да си служа пакъ съ стенография при писането на разкази, спомени, сказки и политически речи, които предварително си написвахъ.

Въ първите години на литературната ми работа и политическата ми дейностъ използвахъ най-широко стенографията, но по-късно, по различни причини, а и поради отслабване на зрението ми, изоставихъ бързописа, но понѣкога се ползвахъ отъ услуги на стенографи.

Въ 1896 год бѣхъ написалъ една доста голъма повесть съ стенография, но така си стоеше до

скоро. Когато дойде време да я прекара и издамъ, понеже не виждахъ вече, прибѣгнахъ до услугитъ на единъ стенографъ — Иванъ Цановъ — който успѣ да я дешифрира

Димчо Дебеляновъ

добре. Следъ това азъ я използвахъ за единъ мой трудъ, който издадохъ напоследъкъ.

Казахъ ви, че имамъ много ръкописи, писани стенографски; това сж недовършени разкази, бележки, спомени и пр., които единъ день може би ще помоля наши вещи стенографи да дешифриратъ. Още не имъ е дошелъ реда. Ако Господъ ми продължи днитъ, ще искамъ всичко това, което съмъ писалъ твърде отдавна, да се дешифрира и може-би ще го използвамъ за нъкои трудове.

Димчо Дебеляновъ

Обгърнатъ отъ ореола на бранникъ, загиналъ за отечеството, поетътъ Димчо Дебеляновъ остави стихотворения, съ които обезсмърти своето име въ българската литература. Дебеляновъ е печаталъ трудове за първи пѣтъ въ 1907 год. Малцина знаятъ, че той е владѣл стенография. Нъко повече — той е билъ парламентаренъ стенографъ (времененъ) презъ 1908 — 1909 год. Тогава той още не бѣше известенъ като поетъ. Капризентъ, странешъ отъ хората, по нъкой пѣтъ свадливъ — по спомени на съвременници — той напуска стенографското бюро при Народното събрание и става стенографъ при Столичния общински съветъ. Наведенъ надъ масата, мълчаливъ, но съ зорко наблюдаващо око, въ което често се чете ирония, той стенографиралъ разискванията въ неспокойния Софийски общински съветъ. Наскоро, обаче, напуска стенографската професия, но презъ цѣлия си животъ си служи съ стенографията при своята писмена работа.

Неговиятъ стенограмъ — подобно на поезията му — е изисканъ, строгъ, съ характерни индивидуалности. Интересни сж отъ стенографското гледище индивидуалнитъ съкращения, които си изработва самъ той. Едно проучване на парламентарните стенограми на Д. Дебеляновъ представлява голъмъ стенографски интересъ. Като ученикъ на проф. Антонъ Безеншекъ, Дебеляновъ е усвоилъ, съ много голъма последователностъ, характернитъ особености на Безеншековата школа.

За съжаление, и отъ Димчо Дебеляновъ не сж запазени стенограми съ поетически творби, съ изключение на нѣколко ръкописи, които нѣматъ особно значение. Мнозина считатъ Димчо Дебеляновъ бохемъ, веселъ безгрижникъ. Но въ живота си — както се вижда и отъ тия запазени негови откъслечи, които ще посочимъ по-нататъкъ, и отъ старателното изучаване на френски езикъ и стенография — той е билъ сериозенъ, углбенъ, съсърдоточенъ. И може би тамъ, при Демиръ-Хисаръ, кждето студентъ свинецъ срази нѣжното сърдце на поета, въ джобоветъ му е имало нъкои последни стихотворения, нахвърлени

ВЪРА ЛУКОВА

ЗИМЕНЪ ПЕЙСАЖЪ

така самоувѣрено смѣла, както е Ал. Мечкуевска. Безъ да дава нѣщо много значително като изкуство, художницата ни се налага единствено съ своята искреностъ и простота. Въ картинитъ на Мечкуевска не се виждатъ голъмитъ познания на майстора-пейсажистъ, но тѣ сж рисувани съ истинското вдъхновение на артиста и тъкмо това е хубавото и ценното у тая толкова млада художница, чието изкуство е пролѣтъ и чиято пролѣтъ е пѣсень.

кждето има много цъвнали дървета, много пролѣтна ведрина и радостъ, има малко селски дворове, малко ниви и никакви фигури, отъ които да се вижда, че тя рисува населени, а не обезлюдени мѣстности. Въпрѣки това, обаче, тази изложба е добро начало и ние сж право ще очакваме за въ бъдеще по-голъми резултати, които художницата ще добие единствено чрезъ постоянна и неуморна работа.

Ари Калъчевъ

За децата — чудо и за Добринъ Петковъ

Въ 1763 година Леополдъ Моцартъ, капелмайсторъ отъ Салцбургъ, бѣ предприелъ едно концертно турне съ своите два деца, 12-годишната Нанерлъ и 7-годишния Волфгангъ. Той обиколи цѣла южна и срѣдна Европа и презъ Белгия достигна въ Парижъ. Бащата бѣ много сполученъ импресарио и навсѣкжде съумѣваше да предизвика предвзвѣтно интересъ къмъ своите деца-чудо (Wunderkinder) — отлични пианисти, въпрѣки тѣхната младостъ.

По това време Нанерлъ притежаваше по-голѣма техника на пиано отъ Волфгангъ, но затова пакъ бащата използваше много умѣло другитъ качества на 7-годишния „хлупакъ“.

Качествата на това гениално дете спомогнаха бързо за неговото извънредно плодовито творчество и Волфгангъ до 36-та си година, на която възраст почина, обезсмърти завинаги семейството Моцартъ и нѣмската нация. Но за краткия му

животъ не малка вина има и добриятъ импресарио, който преумори още на младини гениалното си дете.

Понастоящемъ деца-чудо въ областта на музиката има почти всѣки народъ. Тия деца, обаче, сж повече интерпрети отколкото творци. Тѣ започватъ като отлични ученици, за да свършатъ като виртуози и рѣдко като композитори.

Днесъ въ нашата столица имаме нѣколко деца-чудо, надарени достатъчно съ музикаленъ талантъ и, за щастие, тѣхнитъ родители сж лоши импресарио, но добри възпитатели и педагози. Надъ всички, като най-зрѣлъ, е единадесетгодишниятъ Добринъ Петковъ, синъ на виолинъ-педагога Хр. Петковъ. Това дете притежава повече отколкото е необходимо, за да стане единъ отличенъ виолинъ-виртуозъ. Абсолютенъ слухъ, сръчностъ, темпераментъ, усетъ къмъ правилна фразировка, извънредна чувствителностъ, вродена гранитна ритмич-